

► 7 – 9/2020

დირექტორის გადაწყვეტილების შეფასების სტანდარტი

1. დირექტორის მიერ მიღებული სამენარმეო გადაწყვეტილება დაცულია სამენარმეო გადაწყვეტილების მართებულობის პრეზუმფციით.

2. აღნიშნული პრეზუმფცია არ მოქმედებს, როდესაც დირექტორმა სამენარმეო გადაწყვეტილება მიიღო ინტერესთა კონფლიქტის პირობებში.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

მენარმეთა შესახებ კანონის 9 VI მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2018 წლის 6 ნოემბრის გადაწყვეტილება № ას-687-658-2016

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ (კომპანიის პარტნიორი) სარჩელი აღძრა დირექტორის წინააღმდეგ და მოითხოვა კომპანიისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. მოსარჩელის მითითებით დირექტორმა იმოქმედა კომპანიის ინტერესების საწინააღმდეგოდ, რითაც ზიანი მიაყენა მას. კერძოდ, მოსარჩელე განმარტავდა, რომ დირექტორმა უარი განაცხადა კომპანიის სახელით წარმოებულ სასარჩელო მოთხოვნაზე; ასევე, დირექტორმა საბაზროზე დაბალ ფასად და ინტერესთა კონფლიქტის პირობებში გაასხვისა კომპანიის კუთვნილი ქონება; და დირექტორმა ზედმეტად მიიღო კომპანიისგან სახელფასო ანაზღაურება. პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა. სააპელაციო სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა საჩივარი და მოპასუხე დირექტორს კომპანიის სასარგებლოდ დააკისრა სარჩელზე უარის თქმით კომპანიისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ დირექტორის მხრიდან სარჩელზე უარის თქმა ვერ შეფასდება, როგორც ბიზნეს გადაწყვეტილება. აღნიშნული ქმედებით

კი დირექტორმა დაარღვია გულმოდგინების ვალდებულება, კომპანიას დააკარგინა კომერციული შანსი და, შესაბამისად, ზიანი მიაყენა მას.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა საკასაციო საჩივარი. სასამართლომ, ძირითადად, ყურადღება დირექტორის პასუხისმგებლობის სტანდარტზე გაამახვილა. სასამართლოს განმარტებით დირექტორს სამენარმეო საქმიანობის განხორციელებისას უნევს ისეთი გადაწყვეტილებების მიღება, რომლებიც საწარმოს მოგების გაზრდაზეა ორიენტირებული. ამგვარი გადაწყვეტილებები კი თავისთავად გარკვეული რისკის მატარებელია. აქედან გამომდინარე, უზენაესი სასამართლოს შეფასებით დირექტორს პასუხისმგებლობისგან იცავს „ბიზნეს გადაწყვეტილების მართებულობის პრეზუმფცია“, რომლის მიხედვითაც დირექტორს პასუხისმგებლობა არ დაეკისრება, თუკი გადაწყვეტილების მიღებისას იგი მოქმედებდა კეთილგონიერების ფარგლებში და მან მიიღო ინფორმირებული გადაწყვეტილება. ამასთან, უზენაესმა სასამართლომ განმარტა, რომ პრეზუმფცია არ გამოიყენება მაშინ, როდესაც დირექტორი მოქმედებდა ინტერესთა კონფლიქტის პირობებში. მხოლოდ ის გარემოება, რომ მიღებული გადაწყვეტილება კომპანიისათვის ფინანსური თვალსაზრისით წამგებიანი აღმოჩნდა, არ არის საკმარისი დირექტორისათვის პასუხისმგებლობის დასაკისრებლად. აღნიშნული სტანდარტის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლომ ჩათვალა, რომ დირექტორის მხრიდან სასარჩელო მოთხოვნაზე უარის თქმა არ ქმნიდა საკმარის საფუძველს მისთვის პასუხისმგებლობის დასაკისრებლად.

III. კომენტარი

ქართული კანონმდებლობა უზენაესი სასამართლოს მიერ დასახელებულ პრეზუმფციას, რომელიც ამერიკულ სამართალში Business Judgment Rule-ის სახელით არის ცნობილი, პი-

რდაპირ არ ითვალისწინებს - ამგვარი დანაწესი არ გვხვდება „მენარმეთა შესახებ“ კანონში. ამის გამო, პრაქტიკაში არსებობს გადაწყვეტილებები, რომლებიც დირექტორთა პასუხისმგებლობას ზიანის ანაზღაურების ზოგადი წესებით განიხილავს (მართლსაწინააღმდეგო ქმედება, ზიანი, მიზეზობრივი კავშირი და ბრალი) [იხ. სუსგ №ას-479-455-2013, 09/10/2013]. თუმცა, შედარებით ახალი პრაქტიკით, რომელსაც იზიარებენ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებიც, დირექტორთა მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შეფასებისას აქტიურად გამოიყენება Business Judgment Rule - ბიზნეს გადაწყვეტილების მართებულობის პრეზუმფცია. [იხ. სუსგ №ას-1158-1104-2014, 06/05/2015; თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 15 ოქტომბრის განჩინება საქმეზე №2/27045-18]. აღნიშნული მიდგომა შინაარსობრივად გამართლებულია, თუმცა სასურველია სასამართლომ „ბიზნეს გადაწყვეტილების მართებულობის პრეზუმფციის“ გამოყენებისას ყურადღება გაამახვილოს არა მხოლოდ ამ თეორიის პრაქტიკულ მნიშვნელობაზე, არამედ, ასევე, საკანონმდებლო ლეგიტიმაციაზეც და დაასაბუთოს, თუ კანონის რომელი დანაწესიდან გამომდინარეობს იგი.

გონა ოყრეშიძე

► 8 – 9/2020

საწარმოსთვის მიყენებული ზიანისათვის სოლიდარული პასუხისმგებლობის დაკისრება

ფიდუციური ვალდებულებიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა შეიძლება გავრცელდეს საზოგადოების პარტნიორზეც, თუ ის შეთანხმებულად მოქმედებს ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების მქონე პირთან ერთად საზოგადოების ინტერესების საწინააღმდეგოდ.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

მენარმეთა შესახებ კანონის 9 VI მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილება № ას-1077-2018

I. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

წინამდებარე დავის წარმოშობამდე მიმდინარეობდა საქმე მხარეებს შორის, როდესაც პარტნიორთა კრების გადაწყვეტილებით, რომელსაც არ ესწრებოდა 50%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორი (შემდგომში - მეორე პარტნიორი), შეიცვალა საზოგადოების დირექტორი. მეორე პარტნიორის მოთხოვნით სააპელაციო ინსტანციის სასამართლომ გააუქმა პარტნიორთა საერთო კრების გადაწყვეტილება.

მოცემული დავის ფაქტობრივი გარემოებებიდან ირკვევა, რომ პირველმა პარტნიორმა, რომელიც ფლობდა 50%-იან წილს საზოგადოებაში, სარჩელი აღძრა მეორე პარტნიორისა და დირექტორის წინააღმდეგ საწარმოსთვის მიყენებული ზიანის სოლიდარულად ანაზღაურებისა და ახალი დირექტორის დანიშვნის მოთხოვნით.

მოსარჩელემ მიუთითა, რომ, აუდიტის დასკვნისა და საგადასახადო ორგანოში დეკლარირებული მონაცემების მიხედვით, კომპანიის ბუღალტერია არასრულყოფილი იყო და არ შესაბამებოდა აღრიცხვის ფუნდამენტურ პრინციპებს. რეალურად მიღებული შემოსავალი მნიშვნელოვნად აღემატებოდა სააღრიცხვო დოკუმენტებში მითითებულს. მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ დირექტორი უფლებებს იყენებდა ბოროტად, რაც ზიანის მომტანი იყო საზოგადოებისთვის. მეორე პარტნიორი არ სთხოვდა დირექტორს ზიანის ანაზღაურებას, პირიქით, მის პოზიციაზე შენარჩუნებას ცდილობდა. ეს უქმნიდა მოსარჩელეს იმის ვარაუდს, რომ ისინი შეთანხმებულად მოქმედებდნენ. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

II. საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, მეორე პარტნიორსა და დირექტორს სოლიდარულად დაეკისრათ დაფარული შემოსა-